

Dossier de premsa

Centre Cultural el Casino (Manresa)

Del 30 de gener al 31 de març de 2016

Nota de premsa

Organitzada per l'Obra Social "la Caixa" i la Generalitat de Catalunya, en el marc del programa Romànic Obert, arriba al Centre Cultural el Casino de Manresa una mostra que redescobreix i interpreta aquesta part del nostre llegat cultural

Temps del Romànic

Art, vida i consciència

Un viatge un miler d'anys enrere. *Temps del Romànic. Art, vida i consciència* porta l'espectador als segles XI, XII i XIII per tal que vegi, escolti, olori i, en definitiva, entengui com eren les persones darrera les pedres, els poderosos eclesiàstics i els senyors mitjançant recursos audiovisuals i interactius. La mostra s'inspira en el conjunt del romànic català per apropar el visitant a la Catalunya d'aquesta època, oferint una lectura polièdrica, fresca i actual d'aquell temps i d'aquell patrimoni, crucial en la història de Catalunya i d'Europa. Mitjançant recursos audiovisuals i interactius, la mostra permet copsar l'estètica d'una època, els avenços tècnics i la innovació del conjunt del Romànic: un element patrimonial únic, singular dins i fora del nostre país.

La mostra està organitzada per l'Obra Social "la Caixa" i el Departament de Cultura de la Generalitat en col·laboració amb l'Ajuntament de Manresa i els Amics de l'Art Romànic del Bages, en el marc del programa Romànic Obert, una línia d'actuació conjunta iniciada l'any 2009 per a la conservació i difusió d'aquest important llegat patrimonial català.

Temps del Romànic. Art, vida i consciència. **Dates:** del 30 de gener al 31 de març de 2016. **Lloc:** Centre Cultural El Casino (Passeig Pere III, 27, Manresa). **Organització i producció:** Exposició produïda en el marc del programa de restauració i millora de monuments "Romànic Obert". Projecte entre el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Obra Social "la Caixa", amb la col·laboració de l'Ajuntament de Manresa i els Amics de l'Art Romànic del Bages. **Comissariat:** Marc Sureda i Jubany, conservador del Museu Episcopal de Vic; i Sílvia Bravo i Gallart, comunicadora científica.

Nota de premsa

Manresa, 28 de gener de 2016. L'alcalde de Manresa, Valentí Junyent; la directora dels Serveis Territorials de la Generalitat a la Catalunya Central, Àngels Blasco; el director comercial de "la Caixa" a la Direcció Territorial Catalunya, David Giera; la coordinadora del Centre Cultural el Casino, Maria Camp; i el conservador del Museu Episcopal de Vic i comissari de l'exposició, Marc Sureda; inauguren aquest dissabte, a les 7 de la tarda, *Temps del Romànic. Art, vida i consciència*.

L'exposició ha estat organitzada per l'Obra Social "la Caixa" i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya en el marc del programa Romànic Obert, una línia d'actuació iniciada en 2009 per ambdues entitats per a la conservació del patrimoni arquitectònic català. El programa, amb una inversió de 18 milions d'euros a càrrec de "la Caixa" i el desenvolupament tècnic del Departament de Cultura, ha permès dur a terme accions dirigides a la restauració i millora de 77 monuments i elements romànics. L'acord entre les dues institucions també inclou la difusió i posa en valor d'aquest llegat patrimonial, el que passa per la posada en marxa del web <http://www.romanicobert.cat> i aquesta innovadora exposició.

Diverses activitats a l'entorn de l'exposició

Aquestes són les activitats que s'han organitzat amb motiu de l'exposició

Dissabte 30 de gener | 19 h

INAUGURACIÓ. Amb la participació de Lupulus Emsembla

Divendres 5 de febrer | 19 h

TEMPS DEL ROMÀNIC: ELEMENTS CLAU D'UN CORRENT ARTÍSTIC

A càrrec de Marc Sureda, comissari de l'exposició i conservador del Museu Episcopal de Vic

Diumenge 14 de febrer | 11:30 h

ROMÀNIC: PAGESOS, DIABLES, FADES I DONZELLES

Narració de contes per a públic familiar, a càrrec de Guillem Cirera.

Recomanat a infants a partir de 4 anys

Divendres 4 de març | 19 h

L'ESPAI, LA FORMA I LA FUNCIÓ DE L'ARQUITECTURA RELIGIOSA MEDIEVAL

A càrrec de Jaume Moya, arquitecte

Dissabte 12 de març | 19 h

IAM DULCIS AMICA: LES MÚSIQUES CONSTRUÏDES

Concert-conferència a càrrec d'Antoni Madueño, musicòleg

SERVEI EDUCATIU

Acompanyant l'exposició us oferim un servei de visites dinamitzades que es poden adaptar a diversos nivells i necessitats educatives, Preu: 1€ per alumne

Informació i reserves: 93 872 01 71 / centrecultural@ajmanresa.cat

Redescobrint el Romànic

El Romànic es considera el primer corrent artístic d'abast internacional. Segles abans, l'Imperi Romà havia conquerit territoris alhora que imposava una mateixa estètica i tècnica en ciutats a milers de quilòmetres. Entre els segles XI

Monestir de Sant Pere de Rodes (Port de la Selva, Alt Empordà). Foto: Bob Masters- Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni. Llicència Creative Commons Reconeixement - No comercial - Sense obres derivades

i XIII, en canvi, els territoris els lideren reis i comtes de llinatges i llengües diferents, però sobre el fonament comú del Cristianisme es difonen una estètica i unes tècniques de nou comparables i, sobretot, un mateix missatge.

En el cas de Catalunya, l'extraordinari patrimoni conservat ens permet descobrir un temps del romànic que se'ns revela més ric i complex

del que tal vegada podríem imaginar. Aquest és l'objectiu últim de l'exposició *Temps del Romànic. Art, vida i consciència*.

Comissariada per Marc Sureda i Jubany, conservador del Museu Episcopal de Vic, i Sílvia Bravo i Gallart, comunicadora científica, la mostra ofereix una innovadora lectura d'aquest patrimoni tant important en la història de Catalunya i Europa, mitjançant recursos audiovisuals i interactius.

L'exposició ens presenta l'art, la societat i la cultura de Catalunya ara fa mil anys amb una aproximació interdisciplinària, que va de l'art i el pensament intel·lectual a la vivència de la gent corrent. La mostra ens convida a revisar les nostres idees sobre el romànic, a viatjar pels pobles i les ciutats de Catalunya i a descobrir-hi l'empremta dels qui van promoure i viure un patrimoni extens i singular.

Per fer-ho, la mostra se serveix de cinc conceptes i s'inspira en el conjunt del romànic català per apropar el visitant a aquesta època, a la Catalunya d'entre els segles XI i XIII. Cada àmbit s'estructura al voltant d'un d'aquests conceptes, encetant una nova lectura polièdrica —artística i alhora cultural— del temps del romànic.

Nota de premsa

Els pilars

El del romànic és un temps de transformacions artístiques, polítiques i culturals sobre la base de noves estructures: una nova manera de construir, un nou repartiment de poders en la societat feudal o la força d'una llengua clarament diferenciada entorn de la qual es desenvolupa una nova cultura.

- Una característica primerenca que sovint identifica el romànic té a veure amb l'arquitectura: apareix una nova manera de construir en pedra, que permet la generalització de la coberta amb volta d'obra.
- Alhora que naixia un nou art arreu d'Europa, s'afermaven també noves llengües i noves estructures socioculturals. La llengua és, sens dubte, un dels trets principals a l'hora de definir la cultura d'un país. Durant el temps del romànic es documenten els primers textos en català. Ens mostren una llengua encara en formació, però que a poc a poc conquerirà nous registres i usos.
- La societat del romànic arreu d'Europa és una societat feudal i Catalunya no n'és una excepció. Comtes i barons, abats i bisbes es repartien terres, poder i prestigi, mentre que la majoria dels habitants eren analfabets i treballaven al camp.

Els contrastos

El romànic català, així com el d'arreu d'Europa, sorprèn quan el coneixem en tota la seva diversitat. De la mateixa manera, dins d'una societat i una cultura a priori rígides, hi trobem realitats concretes prou diferents.

- Així, tampoc l'art romànic és monòton. Factors cronològics, culturals, geogràfics o econòmics, entre d'altres, van influir en la diversificació de l'art romànic català.
- Un dels camps on podem observar la diversitat és la música: els cants religiosos i les músiques populars o trobadoresques són testimoni de la convivència de dos móns prou diferents.
- Tot i que la societat del romànic era molt rígida, amb grans diferències entre els privilegiats i els no privilegiats, la realitat dels homes i les dones d'aquesta època podia ser prou diversa dins de cada estament.

Il·lustració: Pep Boatella

El missatge

Tapis de la Creació. Ca. 1100. Capítol de la catedral de Girona.
© CRBMC Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (fotògrafs:
Carles Aymerich Barba / Ramón Maroto Genover). Departament de
Cultura.

Els lligams entre l'art i la religió són potents i gairebé omnipresents en temps del romànic. L'edifici més imponent i l'escultura més menuda es defineixen sovint a partir del missatge que el cristianisme esten per Europa. Tanmateix, aquest missatge es percebia amb diferents matisos en funció de la posició social i de les circumstàncies particulars.

La iconografia religiosa del romànic transmetia els conceptes més importants del Cristianisme. L'abstracció (rigidesa, gust pels motius gràfics, manca d'ombres, simbolisme dels colors) s'imposava sempre al vessant naturalista de les coses: un llenguatge simbòlic que els homes i les dones del romànic reconeixien.

Romànic català, europeu, únic

L'art romànic català és un art europeu, amb vincles amb el d'altres indrets, però també singular i únic, tant des de la perspectiva de la peça o el conjunt com per la seva vigència en la cultura actual. També la societat feudal catalana començava aleshores a ser reconeguda entre les de la resta d'Europa i la Mediterrània.

L'art romànic català comparteix característiques amb el que es va produir en altres indrets d'Europa, de França a Croàcia i d'Alemanya a Itàlia. Sovint aquestes similituds són el resultat de relacions entre artistes o promotors del romànic de diferents indrets del continent. Tot plegat va contribuir a la formació d'aquest art alhora europeu i únic.

El temps del romànic és també el temps de l'origen de la llengua i la cultura catalanes. Per això és un art considerat singular en l'imaginari de Catalunya: tant els qui hi viuen com els visitants d'arreu del món són convidats a descobrir-lo o redescobrir-lo en totes les seves dimensions. Per exemple, diferents

Nota de premsa

artistes del segle XX van descobrir en el romànic català l'impuls per a noves creacions i això va contribuir al seu reconeixement internacional.

La vida i els mons

L'art romànic religiós és un testimoni important del seu temps, però no esgota pas la realitat de l'època. Gràcies al patrimoni conservat podem entreveure el marc de la vida civil, com també imaginar quina era la visió del món i com podia variar segons la formació i posició social de cadascú.

De l'art romànic no religiós se'n conserven pocs exemples. Són principalment mostres d'arquitectura relacionades amb els estaments privilegiats, amb el naixement de les ciutats o amb infraestructures viàries.

Els habitants del romànic no compartien una mateixa visió del món. Per a la majoria, s'acabava a les muntanyes de l'horitzó quotidià, tot i que se sabés de l'existència d'altres països més o menys llunyans. Els instruïts i els intel·lectuals, sempre dins el marc reglat de l'Església, havien après dels Pares de l'Església que el món tenia tres continents -Europa, Àsia, Àfrica- dividits per rius i mars, Jerusalem al centre i els abismes oceànics tot al voltant; però sovint la seva vivència d'aquest món, en canvi, es limitava al clos monàstic.

Taüll1123

La mostra inclou un espai en el que un audiovisual explica el projecte Taüll1123. L'església de Sant Climent de Taüll, una de les joies més significatives del romànic català, ha realitzat una actualització integral del seu interior centrada en dos punts principals: la recuperació de pintura original romànica i un nou projecte de museïtzació que inclou projeccions audiovisuals. L'objectiu és mostrar com era l'església al segle XII presentant les pintures integrades en l'arquitectura.

Àrea de Comunicació de l'Obra Social "la Caixa"

Núria Velasco Ribera: mnvelasco@lacaixa.es / 609 31 78 56

Sala de Premsa Multimedia: <http://premsa.lacaixa.es/obrasocial>

Comunicació Ajuntament de Manresa

Joan Piqué: jpique@ajmanresa.cat / 676 662 191